

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členov senátu Mgr. Petra Melichera a JUDr. Aleny Adamcovej v právnej veci navrhovateľky: **J. K.**, bytom H.H., proti žalovanému: **Obvodný pozemkový úrad Rožňave**, Šafárikova č. 71, Rožňava o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu zo dňa 1. júna 2009, číslo 2009/00053 Sax, ev. č. 2009/001261, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 16. novembra 2009 č. k. 4Sp/28/2009-15, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 16. novembra 2009 č. k. 4Sp/28/2009-15 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu č. 2009/00053 Sax, ev.č. 2009/001261 zo dňa 1. júna 2009 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu č. 2009/00053 Sax, ev. č. 2009/001261 zo dňa 1. júna 2009, ktorým odporca podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) rozhodol, že navrhovateľke nemožno navrátiť vlastníctvo

k pozemkom v katastrálnom území H., zapísané v pozemno-knižnej vložke č. X. ako parcela č. X., v pozemno-knižnej vložke č. X. ako parcely č. X., č. X. a č. X., v pozemno-knižnej vložke č. X. ako parcely č. X. a č. X. a v pozemno-knižnej vložke č. X. ako parcely č. X. a č. X. z dôvodu, že navrhovateľka nespĺňa podmienky uvedené v ustanovení § 3 zákona. Nepriznal navrhovateľke právo na náhradu za hore uvedené pozemky, neprevedú sa jej do vlastníctva náhradné pozemky a ani sa jej neposkytne finančná náhrada podľa ustanovenia § 6 ods. 2 zákona.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplynulo, že krajský súd nezistil zo strany odporcu porušenie zákona v preskúvanom rozhodnutí, dospel k záveru, že je správne a rešpektujúce príslušné ustanovenia zákona, pričom sa stotožnil s právnym názorom odporcu. Preskúmal napadnuté rozhodnutie odporcu a po oboznámení sa s opravným prostriedkom navrhovateľky, vyjadrením odporcu a administratívnym spisom odporcu, dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľky nie je dôvodný.

Podľa názoru krajského súdu, uvedeného v napadnutom rozsudku, v danej veci bolo potrebné posúdiť, či navrhovateľka splnila podmienky pre navrátenie vlastníctva oprávnenej osobe k pozemkom, ktoré prešli na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku dôvodov uvedených v ustanovení § 3 zákona. Poukázal na ustanovenie § 3 ods. 1 až 3 zákona, kde sú uvedené právne tituly, na základe ktorých sa oprávneným osobám navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku týchto reštitučných nárokov. Pozemky navrhovateľky, ako to vyplýva z jej žiadosti, mali prejsť na štát alebo inú právnickú osobu na základe listiny F.. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že nehnuteľnosti v ňom uvedené prešli na Československý štát – do správy Štátneho rybárstva n.p. podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Úradného vestníka o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora. Konštatoval, že takýto reštitučný titul prechodu pozemkov na štát nie je uvedený v ustanovení § 3 ods. 1 až 3 zákona. Preto odporca rozhodol v súlade so zákonom, ak navrhovateľke ňou uplatnený nárok nepriznal z dôvodu, že v danom prípade k prechodu vlastníctva na štát došlo podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb., a tento reštitučný titul bol riešený zákonom č. 403/1990 Zb. a nie zákonom č. 503/2003 Z.z.. V zmysle tohto zákona sa má totiž oprávneným osobám navrátiť vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo inú právnickú osobu v prípadoch uvedených v ustanovení § 3 ods. 1 písm. a/ až t/ zákona, avšak dôvod, pre ktorý si navrhovateľka uplatnila nárok na navrátenie vlastníctva zákon neobsahuje.

Reštitučné tituly ako dôvody na navrátenie vlastníctva sú zákonom taxatívne vypočítané a ich rozšírenie o iné dôvody nie je prípustné. Námietka navrhovateľky, že nehnuteľnosti prešli na štát v dôsledku uvedenom v ustanovení § 3 ods. 1 písm. n/ a p/ je nedôvodná, lebo bolo preukázané, že nehnuteľnosti prešli na Československý štát – do správy Štátneho rybárstva n.p. v roku 1963 podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. Nedôvodná je i námietka, že sa nevydávajú nehnuteľnosti, ktorých aj t.č. je vlastníčka, lebo bolo rozhodnuté, že sa nevydávajú len tie časti nehnuteľností, ktoré prešli na štát a tie, pri ktorých je zapísaná ako vlastníčka ostali nedotknuté (sú naďalej jej vlastníctvom).

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka odvolanie a žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Poukázala na to, že žiadané pozemky neboli zoštátnené a predmetné nehnuteľnosti nadobudla dedením a zmenou vlastníka na základe zoštátnenia nehnuteľnosti bolo jej v roku 1997 odňaté vlastnícke právo a tým bolo porušené jej základné ľudské právo na vlastníctvo, resp. na jeho náhradu. Taktiež uviedla, že si nemohla uplatniť reštitučný nárok v zmysle zákona č. 403/1990 Zb., pretože bola do roku 1997 evidovaná ako vlastníčka nehnuteľnosti, resp. jej právny predchodca, a preto tu nebol dôvod na vydanie týchto nehnuteľností v zmysle zákona č. 403/1990 Zb.

Odporca k odvolaniu navrhovateľky uviedol, že pozemky, ku ktorým si účastníčka konania uplatnila reštitučný nárok, prešli na štát podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Úradného vestníka o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora. Reštitučné tituly ako dôvody na navrátenie vlastníctva sú v ustanovení § 3 zákona taxatívne uvedené a je neprípustné ich rozšírenie o iné dôvody. Právny titul prechodu pozemkov na štát podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Úradného vestníka nie je uvedený v ustanovení § 3 zákona, čím účastníčka konania nespĺnila povinné podmienky ustanovenia § 3 citovaného zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na

internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. septembra 2010 (§ 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Predmetom preskúmovacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie obvodného pozemkového úradu o reštitučnom nároku navrhovateľky podľa zákona č. 503/2003 Z.z..

Zákon č. 503/2003 Z.z. upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Aj cieľom tohto zákona je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Z obsahu predloženého administratívneho spisu ako i výsledkov doterajšieho priebehu konania súd zistil, že predmetom preskúmovacieho konania bolo rozhodnutie odporcu č. 2009/00053, ev. č. 2009/001263 zo dňa 1. júna 2009 týkajúce sa reštitučného nároku navrhovateľky. V uvedenej právnej veci je zrejmé, že navrhovateľka si uplatnila nárok na navrátenie vlastníctva podľa zákona č. 503/2003 Z.z. k nehnuteľnostiam, ktoré prešli na štát podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Úradného vestníka o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora.

Z obsahu administratívneho spisu odporcu nepochybne vyplýva, že finančný odbor Okresného národného výboru v Rožňave na žiadosť žiadateľa Štátneho rybárstva n.p. podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Ú. v. vydal dňa 28. júna 1963 rozhodnutie č. F., ktorým nehnuteľnosti v katastrálnom území H. uvedené vo výkaze plôch ku geometrickému plánu a súpisu nehnuteľností zo dňa 30. novembra 1961, č. X. vyhotovenom Strediskom geodézie v Košiciach prešli do vlastníctva Československého štátu, konkrétne do správy Štátneho rybárstva n.p. dňom právoplatnosti uvedeného rozhodnutia, t.j. 15. augusta 1963. Tieto nehnuteľnosti sa na základe uvedeného rozhodnutia stali súčasťou vodného diela Rybníky a právnym nástupcom Štátneho rybárstva n.p. sa stal na základe Delimitačného protokolu z 27. apríla 1997 Východoslovenský rybársky podnik š.p. Michalovce, ktorý tieto nehnuteľnosti odovzdal Slovenskému pozemkovému fondu v

Bratislave, ktorý ich následne kúpnu zmluvou zo dňa 29. mája 1998 predal fyzickým osobám. Z administratívneho spisu však nie je zrejmé, na základe čoho boli predmetné nehnuteľnosti zapísané na štát až v roku 1997 a či bola navrhovateľke za zoštatnené nehnuteľnosti poskytnutá náhrada, pričom tieto skutočnosti a okolnosti nepreveroval ani a odporca a ani prvostupňový súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenej právnej veci konštatuje, že právny názor krajského súdu je predčasný a to z dôvodu, že nebol dostatočne zistený skutočný stav veci, aby mohlo byť správne rozhodnuté., pričom v tejto veci poukazuje súd na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III. ÚS 127/2010-35 z 22. júna 2010 a z ktorého vyplýva, že k reštitučným nárokom žiadateľov je potrebné pristupovať zvlášť citlivo, aby v konaní podľa týchto zákonov v súlade so zákonnými záujmami týchto osôb, ktorých ujma na základných ľudských právach a slobodách má byť aspoň čiastočne kompenzovaná, nedochádzalo k ďalším krivdám.

Nepochybne z toho vyplýva povinnosť pre všeobecné súdy vykladať právne normy v súlade s ústavnými princípmi, ktoré sú v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladmi týchto ustanovení nemožno toto aj iné základné právo obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich postavenia a zmyslu. Všeobecný súd musí poskytovať v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/02, III. ÚS 117/07). Z tohto hľadiska má všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na správnu rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (III. ÚS 78/07, III. ÚS 217/05). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomentelnými atribútmi právnej ochrany (v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu).

Podľa názoru odvolacieho súdu správny orgán a prvostupňový súd dôsledne nepostupoval v dôkaznom konaní, keď nezistil presné a úplné skutočný stav veci v súvislosti s preukázaním prechodu vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam na štát neskúmal či v danej veci bola navrhovateľka poskytnutá náhrada a prečo boli predmetné nehnuteľnosti zapísané na štát až v roku 1997, hoci bolo zrejmé, že už zákonom č. 403/1990 by predmetné nehnuteľnosti spadali pod reštitučné nároky oprávnených osôb, teda aj navrhovateľky.

V danom štádiu konania nebolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že jej nesvedčí reštitučný nárok k predmetným nehnuteľnostiam podľa niektorého z ustanovení § 3 ods. 1 citovaného zákona a to s ohľadom na skutočnosť, že v čase platnosti zákona č. 403/1990 Zb. o zmiernení niektorých majetkových krívd, z ktorého vyplýva priamo z ustanovenia § 1, že tento zákon sa vzťahuje na následky majetkových krívd spôsobených fyzickým a súkromným právnickým osobám odňatím vlastníckeho práva k nehnuteľným, prípadne hnuťelným veciam podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora si ich neuplatnila, pričom vychádzala z dobrej viery, že jej vlastnícke právo svedčí aj podľa výpisu z evidencie vedenej príslušnou správou katastra.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z vyššie uvedeného preto podľa § 220 Občianskeho súdneho poriadku zmenil rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Sp/28/2009-15 zo dňa 16. novembra 2009 tak, že rozhodnutie odporcu č. 2009/00053 Sax, ev.č. 2009/001261 zo dňa 1. júna 2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je odporca v zmysle ust. § 250j ods. 6 O.s.p. bude postupovať v naznačenom smere a doplní dokazovanie v naznačenom smere a riadne zistí skutočný stav veci a následne opätovne rozhodne o reštitučnom nároku navrhovateľky.

O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 246c ods. 1 O.s.p., podľa ktorého iba úspešný navrhovateľ má právo na úplnú náhradu trov tohto konania ak si náhradu trov konania uplatní. Nakoľko navrhovateľka si žiadnu náhradu trov konania neuplatnila, súd je žiadnu náhradu trov konania nepriznal. Odporcovi súd náhradu trov konania nepriznal preto, že zo zákona nemá právo na ich náhradu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2010

JUDr. Eva Babiaková, CSc. v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská